

Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti

Zmeny od 1. 7. 2023

Zákon č. 54/2019 Z. z.

Od 1. júla 2023 vstupujú do platnosti významné zmeny v ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Ak ste podnik s 50 a viac zamestnancami **musíte svoj vnútorný systém zosúladiť s novými povinnosťami pri nahlasovaní podnetov** o korupcii, kriminalite, neetických praktikách či inej protispoločenskej činnosti v prostredí Vášho podniku.

Uvádzame najzásadnejšie zmeny s dopadom na našich členov:

Okruh možných oznamovateľov sa rozšíril už aj na dodávateľské vzťahy

Po novom bude zamestnávateľ musieť prijať a preveriť oznámenia podané nielen jeho zamestnancom v pracovnoprávnom vzťahu, ale už aj osobami v „inom obdobnom vzťahu“.

Ide napríklad o štatutárnych orgánov, sťažistov, praktikantov či dobrovoľníkov,

ale aj o **obchodné vzťahy pri dodávke tovaru, stavebných prác či poskytnutí služby poskytované inou PO alebo FO (SZČO).**

Oznámenie bude možné po novom vykonať už aj pred vznikom alebo po skončení pracovnoprávneho alebo obdobného vzťahu.

Čo to pre podniky znamená v praxi?

Zákon do obsahu vnútorných predpisov zasahuje v menšom rozsahu, odporúčame ich stav a súlad s legislatívou preveriť spolu so zodpovednou osobou.

Dôležité je zabezpečiť prístupnosť vnútorného systému podávania podnetov novému okruhu osôb t. j. aj dodávateľom napríklad jeho zverejnením na webovej stránke.

Pravidlo prístupu k interným predpisom je, že majú byť ľahko dostupné a ich obsah stručný a zrozumiteľný.

Čo je po novom považované za závažnú protispoločenskú činnosť?

- Upravil sa okruh činností považovaných za tzv. závažnú protispoločenskú činnosť, teda také, za ktoré môže byť oznamovateľovi poskytnutá ochrana (status chráneného oznamovateľa).
- Doteraz šlo o trestné činy s hornou hranicou trestnej sadzby 3 a viac rokov, ktorá sa znížila na 2 roky; naopak finančná hranica pri správnych deliktoch sa zvýšila z 30 000 na 50 000 eur.
- Za závažnú činnosť bude automaticky považovaný už zásadne širší okruh trestných činov ako napríklad krádež, sprenevera, neoprávnené použitie zvereneného vozidla, neoprávnený prístup do PC, neoprávnenie zamestnávania (cudzincov bez povolenia) či falšovanie zdravotnej dokumentácie.

Vymedzili sa príklady tzv. odvetného opatrenia / konania zamestnávateľa

- Do zákona pribudli príklady toho, čo je možné považovať za odvetné konanie zamestnávateľa (postih) voči oznamovateľovi protispoločenskej činnosti.
- Ide najmä o výpoveď či okamžité skončenie, nepredĺženie doby určitej, suspendácia či zmena pracovných podmienok, zníženie mzdy alebo nepriznanie odmeny.
- Za odvetné konanie je považované aj vyvíjanie nátlaku či zastrašovanie oznamovateľa alebo aj odstúpenie od obchodnej zmluvy a pod. – zamestnávateľ sa má takéhoto konania zdržať.
- V prípade chránených oznamovateľov musí najmä na pracovnoprávne úkony vo vzťahu k oznamovateľovi udeľovať súhlas úrad na ochranu oznamovateľov.

Niektoré pokuty sa zvyšujú

Zákon zvýšil aj horné hranice zákonných pokút:

- z 2 000 eur na 6 000 eur, ak zamestnávateľ vykoná voči oznamovateľovi odvetné opatrenia ako postih za podanie oznámenia príp. mu v podaní bránil alebo odtajnil jeho totožnosť,
- pri opakovaní odvetného správania zamestnávateľa sa môže sadzba zvýšiť na 12 000 eur.

Iné zmeny

- Zákon explicitne uvádza, že pracovnoprávnym vzťahom sú aj dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru a zákon tak jasne vzťahuje aj nich, čím spresnil súčasný stav.
- Predmetom oznámenia bude môcť byť aj obchodné tajomstvo.
- Spresnil sa právny stav, že oznámenie môže byť aj ústne – odporúčame, aby zamestnávateľ vo vnútornom systéme jasne zadefinoval ním želanú formu podávania (napríklad len písomne).

Užitočná rada na záver

Úradu pre ochranu oznamovateľov (protispoločenskej činnosti) má na svojich stránkach zverejnený manuál pre zamestnávateľov ako si správne nastaviť vnútorné systémy oznamovania protispoločenskej činnosti.

Nájdete ho na stránkach úradu www.oznamovatelja.sk
alebo priamo [TU](#):

